

Instytut Historii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

Filia w Piotrkowie Trybunalskim

KONKURS HISTORYCZNY

„Gloria Victis” - powstanie styczniowe 1863 r. - ludzie i wydarzenia

Imię i nazwisko:

Nazwa szkoły:

Adres e-mail:

Czas trwania 90 min

Drogi uczestniku!

Przed Tobą zestaw trzydziestu siedmiu pytań konkursowych. Charakter pytań jest zróżnicowany. Odpowiedzi należy udzielić poprzez zaznaczenie, uporządkowanie lub wpisanie w wykropkowane miejsce właściwej treści. W każdym pytaniu jest tylko jedna prawidłowa odpowiedź. Sprawdź czy test zawiera 10 stron.

Powodzenia!

1. Zaznacz właściwą odpowiedź. (4p.)

A. Kto z niżej wymienionych należał do stronnictwa białych?

- Tytus Wojciechowski, Andrzej Zamoyski, Apollo Korzeniowski
- Apollo Korzeniowski, Ignacy Chmieleński, Edward Jurgens
- Ignacy Chmieleński, Leopold Kronenberg, Tytus Wojciechowski
- Tytus Wojciechowski, Andrzej Zamoyski, Karol Majewski

B. Czym różniły się od siebie stronnictwa białych i czerwonych?

- Czerwoni chcieli szybkiego wybuchu powstania, natomiast biali chcieli odsunąć ten moment w czasie, by móc się do niego dobrze przygotować
- Czerwoni mieli poparcie wśród burżuazji, a biali wśród mieszczaństwa
- Czerwoni chcieli działać na terenie Rosji, a biali na terenach polskich

C. Jak nazywał się nowy organ sprawujący władzę po wybuchu powstania?

- Rząd Narodowy
- Komitet Centralny Polski
- Rada Nieustająca
- Rada Stanu

D. Które zdanie określające stosunek rządów państw europejskich do powstania styczniowego jest fałszywe?

- W większości wsparcie miało charakter dyplomatyczny
- Większość rządów była negatywnie nastawiona
- Austria i Prusy miały stosunek neutralny do powstania
- Papież potępił wybuch powstania

2. Przeczytaj fragmenty biografii i odpowiedz, do jakich postaci historycznych się odnoszą.(4 p.)

A. Margrabia, od czerwca 1862 r. naczelnik Rządu Cywilnego Królestwa Polskiego, zwolennik ugody z carem, przeprowadził reformę i polonizację szkolnictwa, doprowadził do oczynszowania chłopów, równouprawnienia Żydów i powołania Szkoły Głównej w Warszawie.

B. Polski generał, pisarz, polityk, działacz społeczny i narodowościowy, historyk wojskowości. Był w połowie Francuzem. Brał czynny udział w powstaniu listopadowym. Dyrektor i wykładowca Polskiej Szkoły Wojskowej w Genui. Dyktator powstania styczniowego. Wdał się w konflikt z Langiewiczem.

C. Generał i dyktator powstania styczniowego. Brał udział w wyprawie Garibaldiego na

Sycylię. Związany z białymi. Wraz ze swoim wojskiem pobił Rosjan pod Słupią. Po powstaniu znalazł się w Turcji, gdzie służył w armii, tam też zmarł.

D. Syn Mikołaja I i księżniczki pruskiej Charlotty, mąż Marii. W wieku 18 lat odbył podróż po Rosji. Król Polski od 1855 roku. Wprowadził szerokie reformy gospodarcze i społeczne m.in. reformę uwłaszczeniową.

3. Przyporządkuj podane nazwiska do portretów. (6p.)

- a) Romuald Traugutt
- b) Aleksander Wielopolski
- c) Leopold Kronenberg
- d) Ludwik Mierosławski
- e) Wielki Książę Konstanty
- f) Mikołaj Gorczakow

1

2

3

4

5

6

4. Poniżej zamieszczono 2 obrazy. Przedstawiają one sceny z czasów dwóch polskich powstań narodowych. Na podstawie obrazów oraz wiedzy własnej odpowiedz, który

z nich dotyczy powstania styczniowego i uzasadnij dlaczego, (argumenty zaczerpnij z obrazów)? (5p.)

I

II

.....
.....
.....
.....

5. W jakich twierdzach na terenie Królestwa stacjonowały wojska rosyjskie? Wymień min. 2 twierdze. (5p.)

.....

6. W jakim regionie Polski najszybciej i najliczniej zaatakowano Rosjan? (2p.)

.....

7. Jakie grupy społeczne poparły powstanie? (3p)

.....

8. Ilu ludzi zostało zabitych podczas manifestacji na placu Zamkowym 27.02.1861 roku? Wymień min. dwa nazwiska. (11p)

.....

.....

9. Przeczytaj fragment książki Stefana Kieniewicza i odpowiedz na pytania, którego dyktatora powstania styczniowego dotyczy ten tekst? (1p.)

Tymczasem za murami Cytadeli dojrzewał proces. [...] Najbliżsi współpracownicy dyktatora zachowali się z godnością. On sam ograniczył się do krótkiego „wyznania wiary”. [...] Komisja śledcza wiedziała, że był on „naczelnikiem rządu”, że wszyscy inni byli tylko podwładnymi. Jednakże na rozkaz cara postanowiono wykonać wyrok śmierci na pięciu osobach.

10. Na podstawie treści mapy zaproponuj dla niej tytuł (Pamiętaj, że powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni.). (3p.)

11. Co oznaczały litery CDM na pieczęci, którą posługiwali się czerwoni? (1P.)

.....
12. Z ilu punktów składała się nota skierowana przez rządy mocarstw europejskich do Rosji? (1p.)

.....
13. Jaka była łączna ilość ludzi służących w wojskach powstańczych? (1p.)

.....
14. O której bitwie powstania styczniowego mówiono „polskie Termopile”? (1p.)

.....
15. Która bitwa była pierwszą potyczką stoczoną w powstaniu styczniowym? (1p.)

.....
16. W którym roku ogłoszono uwłaszczenie w Królestwie Polskim? (1p.)

.....
17. Jaki organ stał na czele obozu czerwonych od maja 1862 r.? (1p.)

.....
18. Który z generałów rosyjskich został nazwany niechlubnym określeniem „Wieszatiel”? (1p.)

.....
19. Kto był odpowiedzialny za stłumienie powstania na terenie Królestwa Polskiego? (1p.)

.....
20. Oceń prawdziwość poniższych zdań wstawiając w wolne pole odpowiednią literę: F oznaczającą fałsz lub P oznaczającą prawdę. (10p.)

1.	W październiku 1862 roku Aleksander Wielopolski ogłosił pobór rekruta do armii rosyjskiej	
2.	Aleksander Wielopolski posiadał tytuł arystokratyczny	
3.	Powstanie Styczniowe cechowała wojna o charakterze regularnym	
4.	Czerwoni przewidywali możliwość ugody z carską Rosją	
5.	Przed powstaniem, ugrupowanie białych było skupione wokół Towarzystwa Rolniczego	
6.	Przed powstaniem car zgodził się na utworzenie Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie	
7.	W kwietniu 1861 roku wojska rosyjskie zabiły w Warszawie około 100 demonstrantów	

8.	Generał Ludwik Mierosławski zginął na stokach Cytadeli Warszawskiej w 1864 roku	
9.	„Żuawi śmierci” to nazwa piechoty walczącej po stronie powstańców styczniowych	
10.	Romuald Traugutt został stracony w Petersburgu w 1864 roku	

21. Przeczytaj tekst źródłowy i odpowiedz, kogo nazwano w tekście „polskim Quislingiem”? (2p.)

Powstanie wymuszone [...] decyzją poboru do wojska całej patriotycznej młodzieży, nie miało realnych szans powodzenia. Było nieuchronną tragedią kraju, w którym władza została oddana [...] w ręce człowieka w ogóle nierozumiejącego mechanizmu kształtowania się opinii publicznej, szukającego nade wszystko formuły zdolnej utrzymać kraj w orbicie Rosji. [...] w polemikach historycznych nazwano go kiedyś „polskim Quislingiem”. Była to ocena przesadnie pozytywna, albowiem Quisling tak czy owak ratował sytuację swojego kraju w czasie toczącej się wojny.

.....

22. Przeczytaj teksty źródłowe i odpowiedz na pytania. (6p.)

Reforma przeprowadzona w Cesarstwie Rosyjskim. 19 II car podpisał ustawę o reformie. Ustawa nadawała chłopom wolność osobistą.[...] dla każdego gruntu z osobna miano sporządzić w ciągu 2 lat tzw. listy umowne – spis powinności, które należało spełniać do czasu podpisania umowy o wykupie nadziału ziemi. Do czasu zawarcia umowy chłopci „czasowo zobowiązani”, to znaczy, że obciążały ich dotychczasowe powinności. [...]. Chłopi otrzymywali ziemię nie na indywidualną własność, lecz jako część obszaru zarządzanego przez wspólnotę gminną [...]. Gmina chłopska ponosiła odpowiedzialność zbiorową w wielu sprawach, w tym w podatkowych.

Reforma przeprowadzona w Królestwie Polskim. 16 lutego 1864 r. ukaz o urządzeniu włościan w Królestwie Polskim przekształcił posiadanie ziemi we własność (stosunki poddańcze na tym terenie zniesione zostały już w okresie Księstwa Warszawskiego). [...] Zniesione zostały powinności chłopskie takie jak pańszczyzna, czynsz, przymus propinacyjny.

1. Podaj, o jakiej decyzji władz rosyjskich wspominają oba teksty. Użyj pojęcia stosowanego w historiografii.

.....

2. Porównaj oba teksty i wskaż w nich dwie różnice.

.....

.....
.....

23. Uzupełnij brakujące części daty. (5p.)

- I. Powstanie styczniowe rozpoczęło się w: (podaj dzień, miesiąc, rok).....
- II. „Branka” do armii rosyjskiej została zaplanowana na (podaj miesiąc i rok).....
- III. Ostatni oddział powstańczy został zlikwidowany w (podaj rok).....
- IV. Korpus dowodzony przez generała Józefa Hauke-Bosaka został rozbity w lutym (podaj rok).....
- V. Akademia Medyko-Chirurgiczna została otwarta (podaj rok).....

24. Wsparcia powstańcom styczniowym udzielała rosyjska organizacja spiskowa o nazwie (1p.):

- A. „Związek Południowy”
- B. „Dekabryści”
- C. „Ziemia i Wola”

25. Podaj jak nazywano ludzi skupionych wokół Edwarda Jurgensa, odkładających walkę zbrojną na długi okres czasu (1p.):

- A. pacyfistami
- B. millenerami
- C. jurgensami

26. Jak określano okres 40 dni, między lutym a kwietniem 1861 r., kiedy władzę w Warszawie sprawowali praktycznie Polacy (2p.)?

.....

27. „Organizacja narodowa” to określenie odnoszące się do struktury stworzonej przez (1p.):

- A. czerwonych
- B. białych
- C. sybiraków

28. Wyjaśnij pojęcie „odwilż posewastopolska” oraz podaj, co uzyskało w jej wyniku Królestwo Polskie. (7p.)

.....
.....
.....

29. Podaj gdzie i kiedy proklamowano dyktaturę Mariana Langiewicza? (2p.)

.....

30. Wyjaśnij pojęcia (8p.):

- A. Delegacja Miejska
-
- B. Komitet Ruchu
-
- C. Dyrekcja Wiejska
-
- D. „Rząd czerwonych prawników”
-

31. Najczęściej śpiewaną pieśnią podczas przedpowstaniowych manifestacji patriotycznych była (1p.):

- A. Mazurek Dąbrowskiego
- B. Boże coś Polskę
- C. Warszawianka

32. Ostatnim zlikwidowanym przez wojska carskie oddziałem powstańczym był (1p.):

- A. oddział księdza Brzóska
- B. oddział Taczanowskiego
- C. oddział Oxińskiego

33. Podczas wizyty w Warszawie car Aleksander II wypowiedział do zgromadzonych Polaków znamienne słowa. Podaj jak one brzmiały (1p.).

.....

34. Po przeczytaniu podanego fragmentu tekstu źródłowego podaj, do kogo zostały skierowane zawarte w nim słowa i do czego nawoływał (2p.).

Ziemia Wasza, od tylu wieków dzieląca z resztą Rzeczplitej wspólne szczęście i niedolę, i dzisiaj rozbrzmieć powinna okrzykiem wolności! Na ziemi Waszej, na Waszych niwach krew rozlana przyniesie zwycięstwo powstaniu! Pod kurhanami Waszych stepów carskie wojska znajdą dla siebie mogiłę, a kosy Wasze i litewskie, złączone z kosami polskimi, wywalczą niepodległość i wolność Polsce, Litwie i Rusi.

.....

.....

35. Podaj pięć przyczyn i pięć skutków powstania styczniowego. (10p.)

PRZYCZYNY	SKUTKI
-----------	--------

36. Podaj tytuły oraz autorów (imię i nazwisko) poniższych obrazów, które są poświęcone tematyce Powstania Styczniowego. (6p.)

.....

.....

.....

37. Podaj datę i nazwę umowy cytowanej poniżej. (2p.)

Dwory Rosji i Prus, zważywszy, iż wypadki, które zaszły w Królestwie Polskim, naruszają poważnie własność publiczną i prywatną i mogą zaszkodzić interesom porządku w prowincjach sąsiednich pruskich umawiają się...

.....